

Forfatter: Kaalund, H. V.

Titel: Fulvia

Citation: Kaalund, H. V.: "Fulvia", i Kaalund, H. V.: *Fulvia*, 1891, s. 9. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-kaalund02val-shoot-idm140027970220704.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Fulvia

FØRSTE AKT.

FØRSTE SCENE.

(Et højtliggende Torv i Alexandria. Til Højre i Baggrunden udmunder en Gade, blandt hvis nærmeste Huse ses ét, hvis Indgang dækkes af en Portikus (eller et Bislag). For Øvrigt tænkes Udsigten fri over den lavere liggende Del af Staden.)

(To af Servius's Husslaver komme fra højre Side, den ene holdende sig noget bagefter den anden, fordybet, som det synes, i sine egne Betragtninger.)

FØRSTE SLAVE.

Ha! ha! ha! Hvor den Gamle derhjemme dog er naragtig! Vel er han min Herre, men jeg vilde heller bytte Hoved med en Abekat end have hans siddende paa mine Skuldre. Man skulde næsten tro, at det var ham og ikke hans Datter, der i Dag skal tilkjendes Lavrbærkrandsen for Visdom, saadan krør han sig af denne naragtige Begivenhed. Det mangler bare, at han selv skal spænde sig for hendes Triumfvogn og indbyde de Snyltegjæster, han har slæbt hjem med sig til Frokosten efter Morgenbadet, til at tage en Haand i med. Men Haløj, Kammerat! kom hid, for at vi kan holde Øje 10 med Signalet. Bedre Plads til at holde Udkig fra end denne, kan vi ikke ønske os. Søvinden blæser frisk herind, og Solen brænder jo ikke hedere paa denne velsignede Aarstid, end at det ordentlig er en Fornøjelse at bage sig i dens Straaler. Hej! hvor er Du henne? Du gaar jo der og gaber, som om her ikke var vigtige Ting at tage Vare paa.

ANDEN SLAVE.

Du har Ret: jeg glemte mig selv - jeg er jo Slave.

FØRSTE SLAVE.

Det er jeg ogsaa, men derfor behøver vi da ikke at staa her og glo som to Umælende. Er det Svalernes Flugt, Du studerer?

ANDEN SLAVE.

Nej! - Jeg betragter Byen, jeg kom jo først i Gaar hertil, nedstuvet imellem andre Slaver i et Skibsrum. Din Herre købte mig. Alt er mig endnu saa fremmed her.

FØRSTE SLAVE.

Ja? det er sandt, Du er jo først i Dag bleven optaget iblandt os Husslaver, hvilket Du kan takke dit nettede Udvortes for. Naa, til Lykke! Her har Du min Haand paa godt Kammeratskab. Er der Noget, Du vil vide Besked om, saa spørg væk!

ANDEN SLAVE.

Hvad hedder min nye Herre?

11

FØRSTE SLAVE.

Ih! véd Du endnu ikke det? Han hedder Servius, er Patricier, rig som Krøsos - for Øvrigt mellem os sagt, - en Nar, ret saadan en rigtig gammel, erkeforfængelig Nar; men hans Datter Fulvia - aa! - det er det vidunderligste Pigebarn, som Verden nogensinde har seet. Ikke en Eneste af alle vore langskjæggede Filosofer og lærde Skaldepander kan maale sig med hende i Visdom.

ANDEN SLAVE.

I Visdom?

FØRSTE SLAVE.

Netop! Ha! ha! ha! Jeg kalder det for Galskab. Men Hver sin Lyst! Hun raader sig selv i Alt, og Alle er de

forgåbende i hende; den Gamle kan hun vikle om sin Finger. Undertiden, naar det falder hende ind, klæder hun sig som et Mandfolk, for i det Stykke som i alle andre følger hun sit eget Hoved. Men Guderne forbyde, at jeg skulde sige det i en slet Mening Hun er en ædel Jomfru, - ren som Solen! (*peger ud til Venstre.*) Seer Du den høje Bygning, som rager op histude tæt ved Kejserborgen, den, hvis Tag er prydet med Billederne af de ni Muser?

ANDEN SLAVE.

Ja!

12

FØRSTE SLAVE.

Det er Musejon, der holder hun i dette Øjeblik sin store Tale for en umaadelig Forsamling af Vismænd. Naar hun er færdig dermed, skal hun kjøres i Triumf, og da vil der blive hejst Signal fra Bygningens Tag. Saasnart Triumftøget viser sig ved Hjørnet derhenne, maa vi ile alt hvad vi kan hjem til den Gamle og melde ham det - ellers sker vi en Ulykke. Sæt, at han selv vil holde en Tale, naar Tøget har naaet Indgangen til vort Hus; han kan da ikke styrte derud lige fra Frokosten med Maden i Munden.

ANDEN SLAVE.

Er det Alt, hvad vi skal udrette her?

FØRSTE SLAVE.

Ja, hvad ellers! - For Eftertiden, Kammerat, bør Du kun sværge ved Muserne, thi Du er jo nu paa en Maade taget i deres Tjeneste.

ANDEN SLAVE

(*pegende mod Himmelbuen*)

Staar ikke Solen op i det Himmelhjørne?

FØRSTE SLAVE.

Jo - i Øst; - det plejer den i det Mindste, men om den vil gjøre det i Morgen eller i Overmorgen, vil jeg ikke svare for; hvorfor skulde ikke ogsaa den faa Nykker og skeje ud ligesom andre store Herrer! - Er Du maaske Soltilbeder?

13

ANDEN SLAVE.

Nej, jeg vilde kun vide, i hvilken Retning Landet ligger, hvor jeg er født: Grækenland.

FØRSTE SLAVE.

Naa - saadan at forstaa, Du er en Græker. Ja, nu er vi Alle Landsmænd: Romere, Grækere, Ægyptere, Syrere og Barbarer. Jeg havde nær sagt Jøder og Kristne med. (*spytter foragtelig.*) Jeg spurgte Dig ellers kun, fordi jeg troede, at Du vilde være paa Moden.

ANDEN SLAVE.

Jeg forstaaer Dig ikke.

FØRSTE SLAVE.

Jo, sér Du: Siden vor højmagtige Kejser Heliogabal, der, som Du jo nok véd, har været syrisk Solpræst, er kommen til Magten, har vi til alle vore øvrige Galskaber ogsaa faaet den at dyrke Solen.

ANDEAN SLAVE.

Helios?

FØRSTE SLAVE.

Nej - *det* er jo en gammel Historie. Hvad jeg taler om er noget ganske Andet, det er en sort Sten, seer Du, som skal forestille Solen. Flere af vore Templer er allerede paa kejserlig Befaling blevne omkalfatrede og indviede til den nye Guddom.

ANDEN SLAVE

(seende ud over Staden).

Hvilken Vrimmel!

FØRSTE SLAVE.

Af Guddomme? ja, her er nok af dem. Hjælper ikke den Ene, saa kan man jo forsøge det med en Anden.

ANDEN SLAVE.

Jeg ménte: hvilken Vrimmel af Templer. Aldrig før har jeg sét en saa prægtig og udstrakt Stad!

FØRSTE SLAVE.

Det maa Du nok sige! Den giver næppe Rom eller det gamle Babylon noget efter. Hele Østens Handel gaar som en Guldstrøm her igjennem. Har Du Mønt, saa kan Du her faa Alt, hvad dit Hjerte begjærer: Silke, Ædelstene, Purpur, Perler, kostelige Kryderier, friske Østers og sminkede Hetærer. Tørster Du efter Lærdom, saa har vi her hele Pakhuse fulde deraf; vi plages af Vismænd som af Fluer og kan næppe spytte for Poeter. Dyder er her faa af, men hvad Laster og Daarskaber angaar, da er vi saa rigeligt forsynede, at vi gjerne kan lyksaliggjøre den øvrige Verden dermed.

ANDEN SLAVE.

Det summer histude som i en Bikube - og sé: Rækker af svært belæssede Pukkeldyr bevæger sig frem imellem Menneskevrillen. -

FØRSTE SLAVE.

Ja, i den Retning - gjennem Solporten - det er Handelskaravanerne, som drager herind fra den libyske Ørken og Landene hinsides den hellige Nil.

ANDEN SLAVE.

Hvad er det for et mægtigt Taarn, der rager op histude?

FØRSTE SLAVE.

Fyrtaarnet: Pharos, det berømteste i hele Verden.

ANDEN SLAVE.

Og de to vældige Søjler der?

FØRSTE SLAVE.

Ah! - Obeliskerne: Kleopatra's Naale kalder vi dem.

ANDEN SLAVE.

Og hist Havet - det herlige Hav! Det er mig, som om hvert Vindpust derfra bringer mig en Hilsen fra mit skjønne Hjem - fra Athens Violer.

FØRSTE SLAVE.

Violer? Ha! ha! ha! Det er Pomaden, Du lugter, den, hvormed jeg har indgnedet mig. Kommer Du for Skade, Kammerat, at løbe vild i Smaagaderne dernede, saa kan Du let finde hjem blot ved at gaa efter Lugten, for her i vort fine Kvarter dufter det altid som i en Pomadekrukke. Vi bestiller ikke Andet her, skal 16 jeg sige Dig, end alve os og begaa Dumheder. - Men, ved mit Skjæg! der har vi det! Sé! S e!

(peger ud til Venstre.)

ANDEN SLAVE.

Hvad mener Du?

FØRSTE SLAVE.

Ih - *Signalet* , Menneske! *Triumftoget* ! - Nu første Mand hjem til den Gamle! Vejen og Trapperne i fire Spring!

(Løber ud til Højre, fulgt af den Anden.)

(Efter en kort Pavse, under hvilken Grupper af Nysgjerrige have samlet sig paa Skuepladsen, forkynder en dæmpet Musik, blandet med Jubelraab, at Triumftoget nærmer sig. Fulvia, staaende paa en Triumfvogn, der trækkes af hendes Beundrere, kommer fra venstre Side. Hun er iført en hvid fodsid Dragt og bærer en Lavrbærkrands om Hovedet. Foran Toget ses Tvillingbrødrene Menippos og Theodoros, den første i en blaa, den anden i en rød Klædning, bærende gyldne Tavler med Indskrifter til hendes Ære.)

(Raab fra Folkestimlen, som omgiver hende: Hil Fulvia! -Athenes Yndling! - Den vise Fulvia! Hil! Hil!)

(Romerske Liktorer kommer fra Højre og standser Toget, der er midt paa Skuepladsen.)

FØRSTE LIKTOR.

Plads for Alexandrias Prokonsul Aqvilinus!

ANDEN LIKTOR.

Plads for ham, der hersker her i Cæsars Navn! (*Aqvilinus, iført Toga med en bred Purpurbræmme, træder frem, ligeledes fra højre Side, og gaar rask hen foran Toget, idet han giver Liktorerne et bydende Vink om at gaa til Side.*)

17

AQVILINUS.

For Dig jeg viger, skønne Fulvia,
men kun for Dig. - Ja, var jeg Cæsar selv,
jeg vilde glemme det i denne Stund
ved Synet af din Ynde!

FULVIA.

Ufrivillig
jeg krydser her din Vej, min høje Herre,
og hvis det staar til mig at vælge her:
jeg viger Pladsen.

AQVILINUS.

Nej, ved Jupiter,
den Mægtige, til hvem jeg gaar at ofre
i denne Stund! jeg hilser dette Møde
som heldigt Varsel. Sagnet, véd Du, siger:
naar man før Middag paa sin Tempelvej
møder en snehvid Due, skal det Ønske,
som man vil bære frem for Gudens Alter,
krones med Sejer. - Hil Dig, rene Jomfru!
Vær Du mit gode Varsels hvide Due!

FULVIA.

Jeg ynder ikke Duen, høje Herre;
af kjælnen Hyrder helliget til Venus,
den kjeder mig med sin forelskte Kurren.
Min Smag er mere streng - jeg foretrækker
Pallas Athenes Ugle: Visdomsfuglen!

AQVILINUS.

Men den er ogsaa Nattens, - Dødens Fugl
18 og passer ilde til din skønne Ungdom:
Du hører Lyset til!

FULVIA.

I Natten tindre
de evige Stjerner; først naar Dagens Lys
ej mér os blænder, tale de til Sjælen
om Livets Gaader.

AQVILINUS.

Ingen Dødelig
formaar at løse dem!

FULVIA.

Men dertil stræber
dog Hver, som søger Visdom!

AQVILINUS.

Leve viist
er bedre end at gruble Livet bort;
selv til en Strid herom er det for kort!

FULVIA.

Nu vel! Saa skilles vi, min høje Herre.
- Gid aldrig mér jeg maa Dig Vejen spærre!

AQVILINUS

(idet han viger til Side).

Hvor er en Mand saa stolt, han hilser ej
med Glæde slig en Hindring paa sin Vej!

(Han gaar, fulgt af Liktorene, ud til Venstre, medens Triumftoget under fortsat Festmarsch og Blomsterregn fjerner sig i modsat Retning.)

(Kun de to Avgurer samt Billedhuggeren Lysias, der, staaende afsides fra de Andre, stirrer efter det bortdragende Tog, blive tilbage paa Skuepladsen.)

19

FØRSTE AVGUR

(sledsk).

Saa fanged vi Dig endelig dog her,
Ven Lysias. - Ej ej! Du farer op
som ved et Slangebids! -

LYSIAS.

Jeg stod i Tanker,
undskyld!

FØRSTE AVGUR.

Hi! hi! hi! - I dybe Tanker,
ja ikke sandt: det var et Skuespil,
som fik dit Kunstnerherte til at banke!
Men det er ej saa sært: vor halve Stad
er som berust i Dag af Fulvia.
Vi hellige Avgurer er tilovers
og drive, som Du sér, omkring med Strømmen.
Hvis Du har Tid, vi gjør Dig gjerne Selskab;
det vilde mere os at følge Dig
tilbage til dit Værksted Alt i Morges
vi søgte Dig og kigged lidt derind,
men Buret fandt vi tomt, - Fuglen var fløjet
- hvorhen? - ja, det var ikke svært at gjætte.

- Men Du er adspredt, Ven! Hvad gaar der af Dig?

ANDEN AVGUR.

Er Aanden over Dig?

LYSIAS

(utaalmodig, men stillet saaledes midt imellem Avgurerne, at han vanskelig, uden ligefrem at være uhoflig, kan slippe bort fra dem).

Om nu saa var -

20

ANDEN AVGUR.

Ah - om Forladelse! - Din Mine røber
just ej Begejstring. Mulig komme vi
i Dag Dig ubelejligen. Ventes Du
maaské derhjemme af en skøn Model -
- en kvindelig - hvis nøgne bløde Former
Du frygter for skal stikke Ild i Blodet
paa fromme Mænd som os?

FØRSTE AVGUR.

Ved Fader Pan!
han rødmer -

LYSIAS.

Ja, paa Eders Fromheds Vegne!

ANDEN AVGUR.

Nej, vil man sé den Hykler! Ha! ha! ha!
han er vor Mester i den skønne Kunst
at spille ærbar!

LYSIAS.

I forstaa mig ej!
For mig er Kunsten, som jeg dyrker, hellig:
jeg taaler ej, den spottes!

FØRSTE AVGUR.

Ih bevares!
Det gjør jo Ingen af os, kjære Ven,
vi allermindst, vi hellige Avgurer,
som sørge for at dine Billedstøtter
faa Plads paa Tempelaltre og tilbedes
i Viraksskyer. - Men her er vi alene.
21 Du er jo paa en Maade En af Vore,
og vi er gode Kunder - ikke sandt?
de bedste, som Du har? - Hvor kan Du nænne
at tage os vor Smule Lystighed
saa ilde op?

LYSIAS.

Jeg er ej oplagt nu
til den Slags Lystighed!

ANDEN AVGUR.

Nu, - lad saa være.
Vi ønsked kun, Du vilde vise os
dit sidste Værk - det kolossale Billed

af Jupiter, som Du har paabegyndt
til Ammonstemplet.

LYSIAS.

Vent, til det er færdigt.
I har jo én Gang alt i Dag besøgt
mit Værksted.

FØRSTE AVGUR.

Ja, men det har mange Rum; -
og hvilket Kaos der af Marmorblokke -
af Lér- og Gibsfigurer og Stilladser.
Man løber vild deri. Dog fandt vi Vejen
ind til dit Tempels Allerhelligste, -
jeg mener Rummet, det hvori Du føder
Ideen, undfanger Fostrene
af din Begejstring.

22

ANDEN AVGUR.

Lykkelige Mand,
Du skaber Guder!

FØRSTE AVGUR.

Og Gudinder med,
saa jordiske, at Alle kjende dem!
ja, nægt det, Lysias, i Fald Du kan!
Vi saa' jo nys med disse vore Øjne,
hvor henrykt Du betragtede Fulvia,
da stolt som selve Sejerens Gudinde
paa sin Triumfvogn hun drog her forbi.
Kun Skade, det var ikke Vingeheste,
som trak for Vognen, men kun lærde Narre,
der humped smaat afsted i Luntetrav.
Dog ligemeget! prægtig saa' hun ud,
skjøn som en nyfødt Venus - frisk serveret
i Muslingskallen; - men forbandet knibsk, -
- det fik hans Højhed Mars en Prøve paa.
Ha! ha! ha!

LYSIAS

(opfarende).

Hvem kalder Du for Mars?

FØRSTE AVGUR.

Naturligvis Prokonsul Aqvilinus -
Hvem Anden vel! Storsnudet, som han er,
han glemte her sin vante Værdighed
og gjorde, hvad man kalder Hanebén.
Lad ikke saa uskyldig, kjære Ven!
Du var som vi jo Vidne til det Hele.
23 Afsides stod vi To og gottede os
ved Synet af din Mine.

ANDEN AVGUR.

Rygtet siger,
Du modellerer paa den Skjønnes Billed.
Det skulde dog vel ikke være det,
vi saa' i Morges?

FØRSTE AVGUR.

Dækt med vaade Klude
det tog sig snurrt ud. Vi tillod os
i al Beskedenhed at løfte Sløret
for denne Isis: - Ja, der stod den Skjønne
halvfærdig alt i Lér, forklædt som Musa:
vor Bys Aspasia!

ANDEN AVGUR.

Ja, netop hende:
Vidunderet af Visdom - Fulvia!
som tror paa Platon og paa Sokrates
mér end paa Guderne!

FØRSTE AVGUR.

Hun, som vil kalde
den store Tid tilbage! - Dydspræstinden,
som tordner løs mod os og vore Sæder!

LYSIAS
(forlegen).

I fejler: dette Billed, som I saa',
er kun et Foster af min Fantasi:
24 Begejstringens og Heltedigtets Musa,
Kalliope.

ANDEN AVGUR.

Ej, ej, Kalliope -

LYSIAS.

Jeg nægter ej, der er en Smule Lighed
imellem Fulvia og dette Billed -
et eller andet Træk, som jeg maaské
har laant fra hendes Ansigt.

FØRSTE AVGUR.

Virkelig ?
Nej, vil man sé! det ligned dog mærkværdig!

ANDEN AVGUR.

Hvem har bestilt det?

LYSIAS.

Ingen!

ANDEN AVGUR.

Er det muligt!

LYSIAS.

Tror I, en Kunstner skaber blot for Vinding?

ANDEN AVGUR.

Godt Ord igjen! Du bliver strax saa hidsig.
Vi kan jo tales ved om andre Ting -
Sér Du, jeg har en meget snild Idé.
Hvad om Du magede det saa, at Guden -
jeg mener den, Du hugget har i Sten -
fik Evne til at tale? Det kan ské

25 ved Hjælp jo af et Rør, anbragt saa snildt,
at Ingen aner Fiffet. Tiden trænger
til noget Nyt; den store dumme Mængde
maa styrkes i sin Tro; thi disse Kristne
- forbandet være de! Gid Ild og Pest
fortære dem med deres usle Lære! -
de voxe op omkring os nu som Ukrudt,
og hvis vi ikke værge os itide,
det ender med, de tager Brødet fra os.
Sér Du - i Fald Du var lidt mér medgjørlig
og vilde lytte kun et Øjeblik
med Rolighed til, hvad jeg har at sige -

LYSIAS

(idet han, kjendelig oprørt, river sig løs fra dem).

Nej! nej! jeg har alt tøvet her forlænge:
min Tid er kostbar.

ANDEN AVGUR.

Saa Farvel!

LYSIAS.

Farvel!

(iler bort til Venstre.)

FØRSTE AVGUR.

Ha! ha! ha! det store Kunstnerbarn!
han er dog vor, - vi faa ham vel i Tale!

(de gaa i modsat Retning.)

26

ANDEN SCENE.

(Fulvias Studereværelse, rigt udstyret i antik Smag. Buster af Platon, Sokrates og flere Oldtidsvise ere opstillede paa passende Steder. Mellem de aabne Søjler, der i Baggrunden danner Salens Indgang, sér man ud i en Have, prydet med Statuer og beskygget af sydlandske Væxter.)

(Fulvia, der endnu bærer Lavrbærkrandsen, træder ind, fulgt af Servius.)

FULVIA

(idet hun tager Lavrbærkrandsen af sit Hoved og sætter den paa Platons).

Til Dig jeg vier her, som det sig sømmer,
min vundne Lavrbærkrands, du høje Drømmer,
Du Verdens største Tænker - største Seer -

SERVIUS.

Ja, Seer! - Det er just det rette Ord.
Den gode Platon han var grumme stor:
men han forvandlede Alting til Ideer.
Det synes mig - jeg siger ej: for galt -
men, hvad man kalder lidt for idealt. -

FULVIA

(afbrydende).

Ja derom, Fader, har vi ofte talt;
hver Fugl maa flyve med sin egen Vinge.
- Hav Tak, fordi Du ej har stækket min!
Tro mig, jeg føler det, dens Kraft er ringe!

SERVIUS.

Dog er jeg stolt, min Datter, meget stolt
af den Triumf, som Du i Dag har fejret;
jeg deler den med Dig, thi rent ud sagt,
27 Du har ej faaet dit Geni som Arv
fra Spindesiden, - det er mig, Du ligner,
Du har mit gode Hoved, kjære Barn! -
- Dit Ydre har Du fra din græske Moder,
som døde, da Du laa endnu i Svøbet,
og som naturligvis Du ej kan mindes;
din Næse, Gang og Holdning, det er hendes;
men Ho'det, og hvad der er indeni:
det Væsenlige - Aanden - dit Geni -
det har Du arvet efter mig, din Fader.
Vel flyver ej min Kløgt saa højt som din,
men den er mere praktisk, mere fin;
jeg omgaas Gamle, som jeg omgaas Unge;
mit Bord er udsøgt, ypperlig min Vin -
viis mig blandt Lækkermundene en Tunge,
der kan i Finhed maale sig med min!
Den Fiskesauce, jeg nylig har opfundet,
har alle Kjenderes Beundring vunden.
- Men det er sandt: Du deler ej min Smag
og skjønner ej som jeg paa Bordets Glæder.

FULVIA.

Nej, kjære Fader, mindst paa denne Dag.

SERVIUS.

Nu vel, den være viet til din Hæder!
- Du er jo voxet op foruden Tvang
- forstaar sig, som det sømmed sig din Rang:
i Overflod, som en Patricierdatter.

FULVIA.

Af fuldest Hjerte jeg din Godhed skatter!

28

SERVIUS.

Jeg selv er Filosof paa min Manér:
Halvt Stoiker og halvt Epikuræ'r;
jeg svinger saa at sige mellem begge -
og vilde Stoicismen foretrække,
hvis ej den faldt mig, rent ud sagt, for tør.
Mit Valgsprog er: Nyd, mens Du er i Live,
og kniber det, hold dine Øren stive -
med andre Ord: Tag Livet med Humør!

FULVIA.

Bliv ikke vred, det har Du sagt mig før.

SERVIUS.

Ja, ja - hvad Under, at jeg er lidt ør

af alt det Meget, som jeg har at passe:
Mit store Hus, min Mønstergaard paa Landet
og mine Slaver og saameget Andet -
jeg gad nok sé, om selve Sokrates
og Platon, hvis de leved, kunde trække
som jeg med Anstand for et saadant Læs!
- Dog stiller jeg mig ej med dem i Række,
jeg tager Sagen praktisk kun, som sagt,
og ynder ikke just at disputere,
men Andres Visdom holder jeg i Ære -
helst din min Datter.

FULVIA.

Ak! - jeg har kun smagt
en Draabe af den rene Visdomskilde.

29

SERVIUS.

Jeg aned det alt den Gang, Du var lille,
at Du var ikke af sædvanlig Slags.
Avguren, som til Raads jeg spurgte strax,
da Du var født, mig viste selv paa Himlen
din Fødselsstjerne, - klar den stod blandt Vrimlen
og lyste med en egen herlig Glands,
som fast fordunkled Ariadnes Krands.

FULVIA.

Nu smigrer Du mig, Fader, - Herligheden,
som jeg har skimtet kun, gjør mig beskeden.

SERVIUS.

Ja, man kan ogsaa tage Sligt for luftigt. -
Tilgiv mig, Barn: Du har for liden Sands
for Verden her. - Nu taler jeg fornuftigt,
som det en Fader sømmer. - Større Hæder,
end den Triumf, som Du i Dag har fejret,
Dig venter. Vid da: Aqvilinus selv,
Prokonsul Aqvilinus - tænk Dig, Barn!
har været her, imens Du holdt din Tale
hist i Musejon; - *han*, den Mægtigste
næst Cæsar selv i denne Del af Riget,
har gjæstet mig i denne Formiddag
og anholdt om din Haand!

FULVIA
(koldt).

Den Sag mig synes
af ringe Vigtighed. Du svared Nej -
naturligvis - og lod ham gaa sin Vej.

30

SERVIUS.

Nej, - derfor alle Guder mig bevare!
Jeg staar paa Naale, Barn, hvad skal jeg svarer
Som romersk Borger efter gammel Lov
jeg er jo i min gode Ret som Fader,
naar jeg befaler her.

FULVIA.

Men Sligt Du hader.
Jeg véd det -

SERVIUS.

Men han pukked selv derpaa.
Som det er Skik og Brug, hos mig han bejled
og syntes ej min Vaklen at forstaa.

FULVIA.

Hvor plumt! Han mener vel, at strax for Spejlet
jeg staar med Rødmens som en ydmyg Brud
og pynter paa min strenge Faders Bud
mit Haar med Roser for at tækkes ham,
som jeg skal ofres til!

SERVIUS
(*indsmigrende*).

Tro mig, mit Lam,
Du vil beherske ham og tæmme Løven!

FULVIA.

Men jeg har ikke Lyst at gjøre Prøven!

SERVIUS.

Tænk, han kan svinge sig paa Cæsars Throne!

31

FULVIA
(*spottende*).

Og nu, den Stakkel, mangler han en Kone!

SERVIUS.

Forsmaa en saadan Mand, en saadan Ære!

FULVIA.

Jeg kan ej hjælpe ham, han faar det bæere,
om han var selve Kejseren i Rom!

SERVIUS.

Jeg bad ham tale med Dig selv derom,
han svared Ja - saasnart han kom tilbage
fra Templet, vilde her han atter mode.

FULVIA.

Han fordrer altsaa Svar endnu i Dag -
hovmodig som han er, - vis i sin Sag.
Ja, lad ham komme! - Mine Kinder gløde
af Harme, men mit Sind skal være koldt
og selvbehersket.

SERVIUS.

Husk, at han er stolt!

FULVIA.

Ja, det er ogsaa jeg, endskjøndt en Kvinde!

SERVIUS.

Betænk i Fald Du gjør ham til min Fjende!

FULVIA.

Frygt ikke, Fader, det har ingen Fare,
som det din Datter sømmer, skal jeg svare.

32

SERVIUS.

I Fald jeg vidste, at Du svared Ja,
da gik jeg mere glad end nu herfra.

(Han gaar.)

FULVIA

(sætter sig paa en med Hynder bedækket Løjbænk).

- At leve viist, at kunne modig bære,
ej blot de store Sorger, men de smaa,
der hænge ved som Burrer, hvor vi gaa,
ja, det er det, de Alle raabe paa,
men som kun Faa af os i Livet lære!
Forgjæves stiller jeg en Grændsepæl
imellem Verden og min egen Sjæl -
hvad hjælper det! - den kan mig ej beskytte
hver Dag vil Verden Grændseskjællet flytte
og storme med sin Uro paa mig ind.
- Regnormen kryber om, for Faren blind -
Skildpadden har sin Skal som Forsvarsvaaben
den Sløve værges af sit sløve Sind. -
Hvad har den Vise forud stort for Taaben?
Stolthed, og det, vi kalde stoisk Ro,
er ikke nok - nej! her behøves mere:
Der, hvor vor Viden slipper, maa vi tro -
sé, det er Sagen - det er just det Svære!
En Gladiators sammenbidte Mund
og kjække Holdning midt i Dødens Pine
er kun et Skalkeskjul, en løjet Mine -
han dør jo som en velafrettet Hund, -
han véd, at han af Tusinder betragtes:
Dyret beklappes, mens det grusomt slagtes!
33 - Jeg saa' engang, da jeg var halvt et Barn,
en af den Sekt, som hades og foragtes:
en Kristen, blødende - bestænkt med Skarn -
han skulde brændes og blev slæbt til Baalet.
Jeg glemmer ej hans Øjne - hvor de straaled!
- Var det af Sværmervanvid eller Had?
Nej! det var tydeligt: hans Sjæl var glad -
han gik til Døden som en Sejervinder,
vis paa et evigt Liv og Kampens Løn!
De sagde, at han bad for sine Fjender -
Hvor lærte han at bede slig en Bøn?
Hvad gav ham slig en Styrke til at lide?
- Ak, der er Meget, som jeg end gad vide!

(rejser sig.)

Dog bort med disse Tanker! Tiden gaar!
Jeg glemmer Mødet, som her forestaar.
- Min Bejler maa ej træffe mig alene,
Nej, her skal Vidner just til denne Scene.

(Hun slaar et Slag med en Metalstift paa en Sølvskaal, der er henstillet paa et Bord. Flere rigtklædte Slaver og Slavinder træde ind fra en Sideindgang og tage i ærbødig Tavshed Plads' i Salens Baggrund. Tvillingbrødrene Menippos og Theodoros komme fra Haven.)

FULVIA

(ilende dem imøde).

Hjertelig velkommen, mine kjære Venner -
I gode Tvillingbrødre, der har delt
min glade Barneleg og nu som Voxne
fornægter Eder selv i Stort og Smaat
for mig at tjene!

MENIPPOS.

Ingen større Lykke
vi kjende end at ofre Dig vor Tid.

34

FULVIA

(idet hun venlig rækker en Haand til hver).

I kappes begge med mig -

MENIPPOS.

Kun i Flid.
Du er vor Sol - vi kun din Dobbeltkygge.

FULVIA.

Vist ej! - Jeg har jo sagt Jer det saa tidt:
Hvem kan en saadan evig Hyldest taale!
- I drive Ydmygheden alt for vidt.
Man skulde tro, I var to unge Kvinder.
Jeg kunde ønske Eder - begge To -
lidt mere Kjækhed, mere Ungdomsmod.
I gaa saa stille om med blege Kinder -
det er jo næstendels en Ynk at sé!
Har I en Sorg, en hemmelig maaské?
Jeg vil jo gjøre Alt for den at lindre.
Husk, hvor vi jubled den Gang vi var mindre!
Vær atter glade! - sig mig kjækt imod!

THEODOROS.

Os fattes Intet! Tag os som vi ere.
Vi ønske kun at sidde ved din Fod.

FULVIA.

Nu vel, jeg vil i Dag ej skjænde mere -
I komme netop nu mig ret tilpas.

(henvendende sig til Theodoros, der har en Papyrusrulle i Haanden.)

Hvad bringer Du mig der?

THEODOROS.

Pythagoras!

35

FULVIA.

Nej, her er ingen Tid til at studere.
- Jeg venter nu - ja det er ikke Spøg!

EN SLAVE

(træder ind og melder).

Prokonsul Aquilinus.

FULVIA.

Byd ham komme!
Siig: jeg er forberedt paa hans Besøg.

(Slaven gaar.)

AQVILINUS

(træder ind af Sideindgangen).

For anden Gang i Dag jeg bringer Dig
min Hyldest, Fulvia!

FULVIA

(ironisk).

For megen Ære,
min høje Herre, Du beviser mig!
- Behag at tage Plads, i Fald Du vil;
hvis jeg har Valget, ønsker jeg at staa.
Jeg er jo ung og kjender ikke Tonen,
- men Du er Hofmand - Du staar nær ved Thronen.

AQVILINUS.

Min Højhed har jeg vundet med mit Sværd,
med oprejst Hoved steg jeg paa min Bane.

FULVIA.

Og er det - Duen nu, Du søger her?

36

AQVILINUS

(smilende).

Nej - ikke Duen - men den stolte Svane.
- Men dine Slaver, sér jeg, er til Stede;
jeg beder: send dem bort, thi kun for Dig
er det bestemt, hvad her jeg har at sige.

FULVIA

(med en bydende Haandbevægelse).

Fjern Eder, Slaver!
(ironisk) Vé Jer, hvis I lurur!

AQVILINUS

(pegende paa Tvillingbrødrene).

Men disse To?

FULVIA

(smilende).

Ah, mine Dioskurer!
Nej - undskyld, Herre! det er mine Venner.
Vi Tre studere sammen, jeg har Intet
at skjule for de To.

AQVILINUS.

En sælsom Omgang
for Dig - en Kvinde - tvende unge Mænd!

FULVIA.

Ja, hvis til Raads jeg spurgte Den og Den,
og lytted efter hvad de Mange mene -

men jeg har Mod at danne mig alene
mit Syn paa Livet.

37

AQVILINUS.

Dristig er Din Smag!
Men Alt er rent, - jeg véd jo - for den Rene.
Var det ej saa, jeg stod ej her i Dag.

FULVIA
(koldt).

Dit Ærind, Herre?

AQVILINUS.

- Frydes ved din Skjønhed
og sige mandig Dig, foruden Omsvøb:
Jeg har Dig kjær!

FULVIA
(undvigende).

Hvis jeg besidder Skjønhed,
som Du og Fler behage det at sige,
da - tro mig - selv jeg skatter den kun lidt;
den er forgjængelig, men Aanden lever,
kun den besejrer Tiden, kjender ej
til Alder eller Kjøn!

AQVILINUS.

Du glemmer der,
at selv hos de u dødelige Guder
gjør Kjønnet Forskjel mellem Mand og Kvinde;
den høje Tordner Zevs har sin Gudinde.

FULVIA.

Ja han har mange flere, vil man sige,
og har, som vel Du véd, sin store Plage,
thi Hera skal jo være meget skinsyg
og ofte kives med sin Ægtemage.

38

AQVILINUS.

Spøg ej med den guddommelige Ild,
men husk, at Eros' Rige Alt omfatter:
Himmel og Jord!

FULVIA.

Ja, han gjør Mænd til Latter
og driver selv med Guderne sit Spil!

AQVILINUS.

Den, som kan trodse *ham*, er ikke til!

FULVIA.

Dog véd jeg En, som stolt og skudfast smiler
ad Eros' Pile: selve Jovis' Datter,
Visdomsgudinden med sit blanke Skjold.

AQVILINUS

(med *Lidenskab*).

Du ligner ikke hende; hun er kold,
men Du er ung dg varm, og Livets Roser
blomstre jo paa dit Aasyn!

FULVIA.

Rosen visner,
og Elskov blusser kort som Ild i Straa. -
Der er et Ord - et lille - men som isner
igjennem Marv og Ben: *Du skal forgaa!*
Forsvinde som et Bølgeslag i Havet!
- Det Ord har tidlig mig til Alvor avet;
sé, derfor kan Du ikke mig forstaa.
- Søg, Aquilinus, søg, hvad let Du finder,
der er paa Jorden Tusinder af Kvinder
langt skjønnere end jeg. - Bliv ikke vred!
39 Du vil kun drage mig til Jorden ned -
jeg higer opad mod de lyse Tinder!

AQVILINUS.

Det lyder smukt, men det er Sværmeri.

FULVIA
(*ironisk*).

Ja, ikke sandt! for Dig slet ikke Andet!
Du sér jo klart, - Du er jo verdensdannet,
en ægte Romer, stolt af din Forstand
paa denne Verdens Ting -

AQVILINUS
(*stolt*).

Jeg er en Mand!

FULVIA.

Men Hellas' høje Visdom - Skønhedsdrømmen
forstaaer Du ej!

AQVILINUS.

Jeg flyder ej med Strømmen;
at drømme vaagen, det er ej min Sag.
Tro mig - Du hildes i et Selvbedrag!
Saa ung endnu, Du vil dog dristig raade
Alskabningens ufattelige Gaade,
og løfte Evighedens Tindingbind.
- Sé i dit eget unge Hjerte ind;
det er ej dødt; Du føler Blodet rulle,
og denne Kind forraader ingen Kulde.
- Dugdraaben paa et Edderkoppespind,
og Blomsterne, som sig uskyldig sole,
forkynder Mér end Eders lærde Skole!

40

FULVIA.

Saa taler Den, der ej har Visdom søgt.

AQVILINUS.

Saa taler Den, der har paa Livet Kløgt!
Jeg elsker Lyset, men dets Flammestraale
igjennem Rummet kan jeg ikke maale;

jeg føler den, - jeg fordrer ikke mér,
dens fulde Glands kan intet Øje taale:
Den, som paa Solen stirrer, Intet sér!

FULVIA.

Hvis jeg af denne Verdens Sol blev blindet,
da vandt maaske jeg Aandens Lys for Skinnet;
blind var jo Oedipus og blind Homér!

AQVILINUS.

Du præker Oprør mod Naturens Orden;
betænk Dig, Fulvia, - fornægt ej Jorden,
men kast Dig i den store Moders Favn,
at Du kan vinde selv et Modernavn.

FULVIA
(heftig).

Det var at tabe kun, men ej at vinde!

AQVILINUS
(bevæget).

For Alvor, Fulvia: Modtag min Haand!

FULVIA
(vigende tilbage).

Det var at lægge mig i Slavebaand -
før vier jeg mig ind til Vestalinde!

41

AQVILINUS.

O Daarskab! Du vil vrage Livets Lyst!
Den Lidenskab, Du tror Dig hævet over,
den ligger i dit Bryst endnu og sover;
men ogsaa Du fornemme skal dens Røst.
- Støt Dig til mig, min Arm har Manddomsstyrke,
fast planter jeg min Fod paa denne Jord;
som Du jeg paa de høje Guder tror -
Pallas Athene maa Du gjerne dyrke,
naar Eros' Roser Du om Panden snor!

FULVIA.

Før vil jeg flette Tidsler mig i Haaret!

AQVILINUS.

Og dog forfængelig!

FULVIA.

Nej, uden Sands
for Verdens Flitter og dens falske Glands!
- Kald mig et Barn: jeg har dog Lavren baaret!

AQVILINUS
(med stolt Haan).

Ja den er bleven billig her til Lands!
Jeg selv har baaret én - det var som Kriger,
og den blev vunden, ser Du, med mit Blod.

FULVIA.

Ej blot i Slaget kan man vise Mod!

AQVILINUS.

Nu vel - saa viis det! Hør hvad nu jeg siger:
- Det gjælder her ej blot en Strid om Ord -
42 Hvad kjender Du endnu til Livets Kampe,
til Fristelserne, som i Sjælen bor!
Man har bekrandset Dig og kaldt Dig viis -
O Lapperi! - en Sejr til Godtkjøbspris!
Kan Du ej højere dit Hoved hæve?
Er det din hele Overlegenhed?
Nej! Du har hidtil drømt, nu skal Du leve!
Ærgjerrig er Du mér, end selv Du véd.
Du tror, jeg vil Dig ned i Støvet drage -
Nej! jeg vil hæve Dig til Ærens Top,
højt over alle Jordens Kvinder op!
I Flugt med mig skal Vingerne Du strække
ud over Verden! - Haand i Haand med Dig -
hvor er det Maal, som jeg kan ikke række!

FULVIA
(*koldt*).

Og hvilket er dit Maal da?

AQVILINUS.

Herskermagt!

FULVIA.

Saa Du kan altsaa ogsaa vaagen drømme!

AQVILINUS.

Ja - tænk Dig, Fulvia, vi To i Pagt:
- foran din Fod et Verdensherredømme,
og om din Pande Diademmet lagt!

FULVIA
(*vigende tilbage*).

Men Vejen til det?

43

AQVILINUS.

Den, som gaar til Throner
Igjennem Sejersbuer!

FULVIA
(*foragtelig*).

Ja - og *Ran* -
og *Vold og Mord*!

AQVILINUS.

Nej, den, Vespasian
og Fler end han, lovprist af Millioner,
har døbt til Hæderens og, Magtens Vej!

FULVIA.

Du sigter højt - *men ej saa højt som jeg* !

AQVILINUS.

Hvad mener Du, forunderlige Kvinde?

FULVIA.

O Du er tungnem. - Du forstaar mig ej!

AQVILINUS.

Er der paa Jorden noget Mér at vinde,
end det, at naa til Magtens svimle Tinde?

FULVIA
(*henreven*).

Ja, noget Mere: - Sejeren herinde!
Klarhed i Sindet! - Renhed! - Sjælefred! -
Mod til at lide! - Kraft til at undvære! -
Ja, - Alt, hvad hellig Visdom kan Dig lære - hvorom din Romerklogskab Intet véd!
44 - Kast paa en Vægtskaal Alt, hvad Verden ejer
af Herskermagt og Nydelse og Ære
og saa Dig selv og al din Klogskab med -
Du vipper op, hvor tung din Skaal end vejer -
Du vipper op med al din Herlighed!

AQVILINUS.

Er Tingen selv da Intet mod dens Skygge?
Er Alt, hvad Verden byder os, Bedrag?
- Ved Zevs! jeg slipper ej i den mit Tag!
Jeg bytter ikke Sværdet for en Krykke!

FULVIA.

O Du forstaar mig ej! Synk ned, synk ned
dybt i Dig selv, og Du vil faa Besked
om Mér end det, som nu Du kalder Lykke!

AQVILINUS.

Er D u alt selv i Visdom naaet saa vidt ?

FULVIA.

Nej. - jeg har næppe gjort det første Skridt,
og bliver aldrig her paa Jorden færdig!

AQVILINUS
(*henreven*).

Du er en Sværmerske - en Throne værdig!
Sejr staar der skrevet over dine Bryn!
Og dog - hvor viis Du er, - kort er dit Syn:
Storme maa suse - der maa knittre Lyn -
Hære maa kjæmpe, - stolte Flaader strande,
hvis Livets Puls skal blive ved at slaa.
45 - Verden har Ret, skjøndt den er barsk og raa,
den fordrer Gjerning - løb mod den din Pande;
Den og Naturen skal Du lade staa!

FULVIA.

Hvad Tiden hører til, skal Alt forgaa. -
Det blæser koldt paa Magtens høje Tinde;
og Verdens Store ere tidt saa smaa!

AQVILINUS.

Du er ej Mand og vil ej være Kvinde -
hvad vil Du da? hvor har dit Væsen Rod?

Det er Naturen, som Du kæmper mod -
Du taber, Fulvia: Verden vil vinde!
Bøj Dig itide; bøj Dig og gjør Bod!

FULVIA.

Jeg bytter ej mit Maal for Jordens Riger!

AQVILINUS.

Halstarrig er Du, ihvor højt Du higer, -
skjøn - men barnagtig midt i al din Trods!

FULVIA
(*lidenskabelig*).

En Afgrund ligger der imellem os!

AQVILINUS
(*mørk*).

Er det dit sidste Ord?

FULVIA.

Mit allersidste !

46

AQVILINUS.

Nu vel - jeg skal Dig ikke mere friste!

(*gaar.*)

FULVIA
(*i stærk Bevægelse*).

Ja, gaa kun Du! jeg frygter ej din Vrede,
jeg trodser den!

(*vender sig til Tvillingbrødrene, som under det Foregaaende have holdt sig afsides, tilsyneladende sysselsatte med at læse i den medbragte Papyrusrulle.*)

Ah, I var her til Stede -
og har vel Alting hørt?

MENIPPOS.

Dit Bud vi lød, -
og fulgte Trangen vi i vore Sjæle,
vi vilde med Beundring for Dig knæle;
thi aldrig skjønnere Triumf Du nød,
end denne her!

FULVIA.

Men jeg er nu forstemt
og træt.

THEODOROS.

Dit Øje som i Feber brænder!

FULVIA
(*utaalmodig*).

Saa gaa da!

(*venligere*)

Lad mig ene, mine Venner!

(de gaa.)

47

SERVIUS

(træder hurtig ind).

Ved Herkules! Du har fornærmet ham!
Det viste tydeligt hans barske Miner;
hans Øjne sprudled Ild, og Tindingaaren
sig takked som et Lyn, naar det slaar ned;
han skred forbi mig som en vred Achillevs
og agted ikke mig en Hilsen værd.

FULVIA.

Det glæder mig!

SERVIUS.

Hvad siger Du! min Datter!
Det glæder Dig?

FULVIA.

Ja, at saa stolt en Mand,
saa helstøbt, bronzehaard som denne Romer,
der pukker paa at staa saa fast paa Jorden,
kan tabe Ligevægten i en Kamp
med mig - *mig* , som han kaldte for et Barn!

SERVIUS.

O, gid Du var et Barn! men Du er voxen
og giftefærdig - og har givet ham
et trodsigt Nej!

FULVIA.

Ja, derfor var han vred!

SERVIUS

(hidsig).

Men det er ogsaa jeg, - og jeg har Magten,
thi jeg er Hersker i mit Hus og raader
48 som Fader over Dig! - Endnu kan Alt
vel gjøres godt igjen. Du er en Pige,
og Du skal lystre mig, naar jeg Dig byder
at tage ham til Husbond! hører Du!

FULVIA

(oprørt).

Jeg drikker heller Saften af Skarntyder!

SERVIUS.

Det gjør Du ej! - Farvel! - Betænk Dig nu!

(gaar.)

FULVIA

(staar et Øjeblik hensunken i sig selv; gaar derpaa pludselig hen mod Sokrates' Buste med udbredte Arme).

Herlige Sokrates! Du, som grimmest blandt alle de Vise,
magted den højeste Kunst, som nogen Dødelig øved,

som Praxiteles ej, hvor skjønt han end Marmoret formed,
heller ej Phidias, *han*, som neddrog Guder til Jorden,
evned at hæve sig til: den Kunst, sig selv at besejre
og i guddommelig Ro udforme sig selv, som af Blokken
Kunstneren mejsler et Billed frem, der straalere af Skjønhed,
- stygge Silenos, Du, med det skaldede, knudrede Hoved,
i hvis mægtige Hvælving Eros, den store, den ægte,
49 førstfødte Søn af Chaos - har skjult sig bag Satyrens Maske,
ydmyg jeg staar her for Dig og anraaber din Aand, hvor den er nu:
lær mig at finde mig selv i min indre hellige Urgrund!
Sé, jeg er ung endnu, - kun et Barn endnu i Erfaring
- Frels mig fra Malstrømmens Magt, lad ej dens Hvirvel mig drage
ned i det oprørte Hav, af hvis Bølger Menneskepøblen
villieløs skylles omkring som Mollusker og Slimdyr i Dybet.
- Viden er Alt, har Du sagt. Ak, hvad véd jeg? - *Intet* ! - Selv Du dog
tilstod i dybest Forstand: Viden paa Jorden er *Intet*.
- *Intet* at vide og *Alt*? O Gaade! Hvo kan det forene ?
Hæv mig, o Sokrates, Du! til dit Syn paa det evige Ene!

(Tæppet falder.)